

mer, databasesystemer, regneark mv. er ligeledes omfattet af afleveringspligten.

Edb-programmer kan i øvrigt være en forudsætning for adgang til de afleveringspligtige elektroniske udgivelser, jf. bemærkningerne til § 2, stk. 2.

Det afgørende for afleveringspligten er, om der er tale om *værker*, samt om der er sket *udgivelse*.

Lovforslagets definitioner af disse begreber betyder, at en del elektronisk materiale, der er tilgængeligt for offentligheden i online netværk, ikke er afleveringspligtigt, jf. nærmere bemærkningerne nedenfor.

Til stk. 1.

Bestemmelsen viderefører kravet om aflevering af 2 eksemplarer fra den gældende lovs § 1, stk. 1.

Derimod bortfalder rekvisitionsretten til fordel for Universitetsbiblioteket (nu Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek og Det Kongelige Biblioteks Universitetsbiblioteksafdeling) som nævnt i de almindelige bemærkninger.

Ændringen fra »friksemplarer« til »eksemplarer« er alene redaktionel. Eksemplarerne skal fortsat afleveres uden godtgørelse, jf. dog nærmere bemærkningerne til § 6.

Til stk. 2.

Værksbegrebet er ikke udtrykkeligt defineret i ophavsretsloven. Ophavsretlig praksis opererer med begrebet »værkshøjde«. Dette begreb anvendes ikke i det foreliggende lovforslag.

Lovforslagets definition medfører, at en *afgrænset informationsmængde* skal anses som et værk, såfremt den udgør en *afsluttet* og *selvstændig* enhed. Værket kan være udtrykt gennem ord, billeder, lyd, symboler eller andre udtryksformer eller kombinationer af disse. Det er uden betydning, hvilket formål værkskaberens har med sit værk.

Værksbegrebet er hermed meget omfattende.

Afgrænsningen vil i de fleste tilfælde ikke volde vanskeligheder, navnlig ikke hvor der er tale om fastformsprodukter som f.eks. trykte bøger, cd-rom, videokassetter osv.

I forhold til elektronisk materiale, der ikke foreligger som fastformsprodukter, har afgrænsningen imidlertid krævet nærmere overvejelser.

Eksempler på afleveringspligtige værker i denne form, er elektroniske bøger eller edb-programmer, som kan hjemtages fra online netværk, f.eks. internettet.

På grundlag af drøftelser i Udvalget om Bibliotekerne i Informationssamfundet er værksdefinitionen i lovforslaget udformet således, at en del materiale,

der tilbydes offentligheden i elektronisk form, ikke vil opfylde værksbetingelserne.

Materiale i online databaser vil ofte – i medfør af mediets store egnethed hertil – være under løbende opdatering. Sådant *dynamisk* materiale vil ikke opfylde kravet om, at der skal være tale om *afsluttede* enheder af information.

Det afgørende for afgrænsningen mellem det dynamiske og det afsluttede materiale er, hvorvidt materialet af ophavsmanden *forudsættes* ændret *løbende* i modsætning til tilfælde, hvor ændring alene foretages med mellemrum (eller evt. slet ikke), jf. bemærkningerne til § 2, stk. 4.

Eksempler på databaser, der herefter typisk indeholder dynamiske data, er forskellige elektroniske registre, vejvisere eller fortegnelser, som f.eks. E-post Danmark Adressekataloget, Kraks Virksomheds Information og lignende. Her forudsættes ændringer i basens data indføjjet, når de foreligger for redaktionen, altså løbende, og der foreligger ingen afleveringspligt.

I visse tilfælde vil data i online-tilgængelige databaser være så integrerede i helheden, at de ikke vil opfylde betingelsen om at være *selvstændige* enheder. Eksempler herpå kan være data i en bibliografisk database (som Danbib-basen) eller i en historisk fortegnelse (f.eks. Dansk Demografisk Database).

Der er en klar tendens til, at mere og mere information tilgængeliggøres i online databaser.

Mange af databaserne har hidtil dannet grundlag for periodiske udgivelser, f.eks. årlige eller halvårslige, i *trykt* form eller evt. på cd-rom. Sådanne fastformsprodukter vil som nævnt efter lovforslaget være afleveringspligtige.

Man må imidlertid forudse, at udviklingen af de netbaserede tjenester vil medføre, at mange sådanne databaser i fremtiden ikke mere vil blive udgivet, men kun vil foreligge i online-tilgængelig form.

Denne type materiale er af stor dokumentarisk værdi, og de ældre årgange af de udgivne versioner efterspørges hyppigt på pligtafleveringsbibliotekerne. Efterhånden som de overgår til kun at udkomme som online-tilgængelige databaser, er et betydningsfuldt historisk kildemateriale i fare for at forsvinde. Det er derfor vigtigt at finde en form, hvorunder også sådanne databaser kan blive omfattet af pligtaflevering. Tiden er imidlertid ikke inde til at fastlægge bestemmelser om en pligtaflevering af denne type materiale. Dertil er der for mange uafklarede tekniske og juridiske problemer knyttet til indsamlingen, bevaringen og tilgængeliggørelsen.